

בבית המשפט העליון

בג"ץ 8987/22

בג"ץ 532/23

כבוד השופט י' עמית

לפני :

התנועה למען איכות השלטון בישראל

העותרת בבג"ץ

: 8987/22

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ

: 8987/22

1. הכנסת
2. הוועדה המיוחדת לדיון בהצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה
3. חבר כנסת איתמר בן גביר
4. המשרד לביטחון פנים
5. מפכ"ל המשטרה
6. משטרת ישראל
7. היועצת המשפטית לממשלה

העותרים בבג"ץ

: 532/23

1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל
3. התנועה לטוהר המידות

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ

: 532/23

1. הכנסת
2. השר לביטחון לאומי
3. משטרת ישראל
4. הממשלה

בקשה דחופה מטעם העותרת בבג"ץ 8987/22 לצו ביניים ; בקשה
דחופה מטעם העותרים בבג"ץ 532/23 ; תגובת המדינה לבקשות

בשם העותרת בבג"ץ

: 8987/22

עו"ד ת' נאור ; עו"ד ג' גוטוירט ; עו"ד א' הס

בשם העותרים בבג"ץ

: 532/23

עו"ד יונתן ברמן

עו"ד דניאל מארקס ; עו"ד תהילה רוט ; עו"ד קובי עבדי

בשם המדינה :

החלטה

שתי בקשות – במסגרת בג"ץ 532/23 ובג"ץ 8987/22 – למתן צו ביניים האוסר על המשיב 3, השר לביטחון לאומי (להלן: השר) להתערב בעבודת המשטרה בדרך של מתן הוראות והנחיות בכל הנוגע למימוש זכות ההפגנה וחופש המחאה.

אתמקד אפוא בכך, ואיני נדרש, במסגרת הדיונית הנוכחית, לדון באירועים הפרטניים שתוארו ונטענו בבקשות.

1. לאחר שעיינתי בבקשות ובתגובת היועצת המשפטית לממשלה, שאליה צורפה תגובתו-עמדתו של השר, מצאתי שלמעשה קיימת הסכמה בין כל הצדדים כי השר רשאי להתוות מדיניות ועקרונות כלליים עבור משטרת ישראל, לרבות ביחס להפגנות ולחסימה ופינוי של צירי תנועה. כך, אציין כי הן השר והן היועצת המשפטית לממשלה, נסמכו על חוות הדעת של עו"ד מררי מיום 9.7.2019.

2. מנגד, וכפי שציין השר עצמו בתגובתו "שיקול הדעת על אופן הפעלת הכוח, מסור למפקדים בשטח". דומה אפוא כי גם כאן קיימת הסכמה בין כל הצדדים. ברי כי השר אינו רשאי להתערב בפרטי הביצוע האופרטיבי של המדיניות האמורה, ואינו רשאי ליתן הנחיות קונקרטיות אגב התרחשותם של אירועים פרטניים. עניינים ופרטים אלה נתונים לשיקול הדעת המבצעי-האופרטיבי של הדרגים המקצועיים של המשטרה והמפקדים בשטח, על פי הנסיבות המשתנות והתנאים בשטח.

מכאן, שאין השר רשאי ליתן הנחיות מבצעיות בדבר הדרכים ליישום מדיניותו, אופן השימוש בכוח באירוע כזה או אחר, דרכי השימוש בכוח, האמצעים לפיזור הפגנות, התנאים הנוגעים לזמן, למקום ולאופן עריכת האירוע וכיו"ב. על מנת למנוע מחלוקות בעתיד, הרי שגם "אזכור" של המדיניות במהלך אירוע מבצעי קונקרטי שעה שזה עודנו מתנהל, עלול להתפרש כהנחיה אופרטיבית.

ובקיצור, מהאמור לעיל עולה כי על השר להימנע ממתן הוראות אופרטיביות למשטרה, בין במישרין ובין בעקיפין, והדברים נכונים במיוחד לגבי מחאות והפגנות כנגד השלטון.

3. משהובהרו והוסכמו העקרונות, חזקה כי כך ינהגו כלל המעורבים, וממילא לא נדרשת הוצאתם של צווי ביניים.

ניתנה היום, כ"ו באדר התשפ"ג (19.3.2023).

ש ו פ ט